

1. YLEISTÄ

Vähittäiskaupan esimiesten työsuojeluvalinnoissa noudatetaan näitä Kaupan esimiesten neuvottelujärjestön työsuojeluvalintoja koskevia sääntöjä.

Esimiesten työsuojeluvaltuutetuksi voidaan Kaupan työehtosopimuksen työsuojelun yhteistoimintasopimuksen nojalla valita esimiesasemassa oleva yrityksen toimihenkilö.

Kyseisen valinnan suorittaa ensisijaisesti Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n (myöhemmin PAM) ja Kaupanalan esimiesliiton KEY ry:n (myöhemmin KEY) yhteinen vaalitoimikunta ellei valinta poikkeustapauksissa tule järjestäytymistilanteesta johtuen muutoin lain mukaan järjestetyksi. Kaikissa valintatilanteissa toimihenkilöt saavat osallistua valintaan järjestäytymisestä huolimatta.

Valittu esimiesten työsuojeluvaltuutettu edustaa kaikkia yrityksen esimiehiä toimivaltaansa kuuluvissa asioissa.

Jos esimiehet eivät halua valita itselleen työsuojeluvaltuutettua, heitä edustaa työntekijöiden keskuudestaan valitsema työsuojeluvaltuutettu. Tällöin myös esimiehillä on oikeus äänestää työsuojeluvaaaleissa, mutta ei oikeutta asettua ehdolle.

Kyseisen työntekijöiden keskuudestaan valitseman työsuojeluvaltuutetun toimikausi esimiesten edustajana päättyy välittömästi esimiesten valitessa itselleen yhteistoimintasopimuksen mukaisen oman työsuojeluvaltuutetun. Mikäli esimiesten itselleen valitseman työsuojeluvaltuutetun tilalle ei enää valita omaa edustajaa, edustaa häntä siitä lukien työntekijöiden keskuudestaan valitsema työsuojeluvaltuutettu.

2. TYÖSUOJELUN YHTEISTOIMINTA TYÖPAIKALLA

Työsuojeluyhteistoiminnan osapuolia työpaikalla ovat esimies ja työntekijä/toimihenkilö sekä työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutetut.

Työsuojelun yhteistoiminnasta työpaikalla vastaa työnantajan nimeämä työsuojelupäällikkö ellei työnantaja itse hoida tehtävää. Työntekijät/toimihenkilöt valitsevat edustajikseen työsuojeluvaltuutetun sekä 1. ja 2. varavaltuutetun työsuojeluvaaaleissa.

Yksittäistä työntekijää/toimihenkilöä koskeva työsuojeluasia käsitellään kyseisen työntekijän/toimihenkilön ja hänen esimiehensä kesken. Asian käsittelyyn osallistuu pyydettyäessä kyseistä työntekijää tai toimihenkilöä edustava oma työsuojeluvaltuutettu.

Työsuojeluvaltuutetut ja varavaltuutetut

Lain mukaan työsuojeluvaltuutetut on valittava, jos työpaikalla on vähintään 10 työntekijää. Myös pienemmille työpaikoille voidaan valita työsuojeluvaltuutetut. Työsuojeluvaltuutetut edustavat kaikkia työpaikan työntekijöitä turvallisuutta ja terveellisyttä koskevissa asioissa, myös järjestäytymättömiä. Valtuutettujen toimikauden pituus voi olla 2 tai paikallisesti sopimalla 4 vuotta.

Esimiesten työsuojeluvaltuutetut valitaan noudattaen kaupan yhteistoimintasopimuksen sekä yrityksessä muuten yhteistoiminnassa sovittua työsuojeluorganisaatorakennetta ja valintaperiaatetta. Sama työsuojeluvaltuutettu ei voi kuitenkaan edustaa useampia toimialoja, esimerkiksi kauppaa ja majoitus- ja ravitsemisalaa.

PAM ja KEY tarjoavat koulutuksen liittoihin kuuluville esimiestyösuojeluvaltuutetuille, ja heillä on mahdollisuus olla aktiivisesti mukana liittojen eri alojen välisessä työsuojeluyhteistyössä.

Työsuojelutoimikunta

Vähintään 20 työntekijän työpaikoille on valittava työsuojelutoimikunta. Toimikuntaan kuuluu neljä, kahdeksan tai kaksitoista jäsentä sen mukaan kuin työpaikan laatu, laajuus ja muut olosuhteet edellyttävät. Toimikunnan jäsenistä neljännes edustaa työnantajaa sekä puolet suurempaa ja neljännes pienempää työntekijöiden ja toimihenkilöiden ryhmää. Työsuojeluvaltuutetut ja työsuojelupäällikkö kuuluvat automaattisesti toimikuntaan, muut jäsenet voidaan valita vaaleilla. Jos esimiehille on valittu oma työsuojeluvaltuutettu, tulee hänen olla toimikunnan jäsen. Työsuojelutoimikunnan kokoonpano määritellään yrityksen työsuojeluorganisaatiosta sovittaessa. Yrityksissä, jotka toimivat laajalla maantieteellisellä alueella ja/tai koostuvat useista toimialoista tai työntekijäryhmistä, on tärkeää, että jokainen ryhmä kokee olevansa edustettuna työsuojeluasioissa.

3. VALMISTAUTUMINEN VAALIIN

Työnantajan ja työntekijöiden/toimihenkilöiden on neuvoteltava yrityksen työsuojeluorganisaation rakenteesta jo ennen ensimmäisiä vaaleja sekä aina muutoksia suunniteltaessa. Samalla sovitaan vaalien toteuttamistavoista ja mahdollisista kustannuksista. Työnantaja ei järjestä työsuojeluvaaleja, vaan mahdollistaa niiden toteutuksen tarpeellisin toimin (nimelistat, tilat, ajankäyttö, materiaalit) huomioiden muun ohessa toimihenkilöiden ja työntekijöiden erittelyn.

Palvelualojen työpaikoilla työntekijät/toimihenkilöt järjestävät työsuojeluvaalit kunkin parittoman vuoden marras-joulukuun aikana. Mikäli valittu esimiesten työsuojeluvaltuutettu eroaa kesken toimikauden tai hänen työsuhteensa päättyy, varavaltuutetun vaaleissa eniten ääniä saaneesta tulee uusi työsuojeluvaltuutettu jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Jos valtuutettujen tehtäviä ei saada täytetyksi, tulee käydä täydennysvaalit.

4. VAALITOIMIKUNTA

Aloite työsuojelutoiminnan käynnistämiseen pitäisi tulla työnantajalta, mutta se voi tulla myös keneltä tahansa työntekijältä/toimihenkilöltä. Vaalitoimikunta voi muodostua työsuojelutoimikunnassa olevista työntekijöiden/toimihenkilöiden edustajista tai paikallisesti sovitulla muulla tavalla. Vaalitoimikunnassa on edustajat sekä PAMista että KEYstä, mikäli mahdollista. Tehtävää hoitava työsuojeluvaltuutettu sopii asemansa puolesta hyvin vaalitoimikunnan koollekutsujaksi. Henkilöt, jotka aikovat asettua ehdolle vaaleissa, voivat osallistua vaalin valmisteluun, mutta eivät voi toimia vaalitoimitsijoina tai osallistua äänten laskentaan.

Esimiesten työsuojeluvaltuutetun valinta suoritetaan erikseen.

Vaalitoimikunta hoitaa vaalin käytännön järjestelyt:

- tiedottaa ehdokasasettelusta ja valintakokouksen ajankohdasta
- järjestää äänestyksen, mikäli samoihin tehtäviin on useita ehdokkaita
- suorittaa ääntenlaskun
- tiedottaa valinnoista työntekijöille, työnantajalle, PAMiin ja KEYn.

5. EHDOKASASETTELU

Vaali käynnistyy ehdokasasettelulla vähintään 14 vuorokautta ennen vaaliajankohtaa.

Ehdokkaat ilmoitetaan vaalitoimikunnalle sovittuun määräaikaan mennessä, viimeistään 7 päivää ennen vaalijankohtaa. Ehdokkaaksi voi ilmoittautua työsuhteessa oleva toimihenkilö. Työnantajan edustajana toimiva esimies ei voi asettua ehdolle. Työnantajan on annettava lista vaalikelpoisista ehdokkaista.

Mikäli esimiehet eivät valitse omaa valtuutettua, he voivat äänestää työntekijöiden valtuutetun vaaleissa. Esimiesasemassa oleva ei voi asettua ehdolle työntekijöiden työsuojeluvaltuutetuksi. Ehdokkaaksi ilmoittauduttaessa on mainittava, onko ehdolla työsuojeluvaltuutetuksi vai varavaltuutetuksi. Ehdokasasettelun päätteeksi vaalitoimikunnan tulee varmistaa kaikkien ehdokkaiden suostumus tehtävään kirjallisesti.

Ehdokasluettelo tulee saattaa äänestäjien tietoon hyvissä ajoin ennen vaalipäivää. Yrityksen rakenteesta riippuen ehdokasluettelo voidaan jakaa työpaikan ilmoitustauluille, lähettää sähköpostilla työntekijöille tai julkaista yrityksen sisäisessä verkossa.

6. VALINTATAVAT

Kaikilla äänioikeutetuilla on oltava mahdollisuus osallistua äänestykseen.

Vaaliluettelo

Vaaliluettelo on työnantajalta saatu lista yrityksen työsuhteessa olevista toimihenkilöistä.

Sopuvaali

Mikäli kuhunkin tehtävään on asetettu määräaikaan mennessä vain yksi suostumuksensa antanut ehdokas, ei vaaleja tarvitse järjestää. Vaalitoimikunta vahvistaa valinnat.

Äänestäminen työpaikalla/yrityksessä

Äänestys tulee toteuttaa siten, että vaalisalaisuus säilyy. Äänioikeuttaan käyttäneistä on tehtävä merkintä vaaliluetteloon. Äänestysmahdollisuus on järjestettävä niin monena päivänä, että esimerkiksi kaikki eri työvuoroissa työskentelevät ehtivät äänestää.

Äänestystä varten tulee olla joko yksi äänestyslippu, jolla äänestetään useita luottamustehtäviä tai erilliset äänestysliput kutakin luottamustehtävää varten. Äänestyksessä käytettävien lippujen on oltava selkeitä väärinkäsitysten välttämiseksi.

Vaalipaikalla tulee olla äänestyslippuja varten vaaliurna, joka on sinetöity, lukittu tai muutoin varmennettu. Ensimmäinen äänestäjä varmentaa, että urna on tyhjä äänestyksen alkaessa. Äänestysliput on leimattava ennen urnaan pudottamista.

Vaalipaikalla tulee olla esillä vaalitoimikunnan vahvistama ehdokasluettelo. Äänestyspaikalla ei saa mainostaa ehdokkaita.

Postiäänestys

Jos yhteisen äänestysajan ja -paikan järjestäminen on hankalaa, voidaan sopia postiäänestyksestä. Postiäänestyksessä tulee varmistaa äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja vaalisalaisuuden säilyminen.

Vaalikirjeen mukana lähetetään:

- ehdokasluettelo
- äänestyslippu tai -liput
- ilmoituslomake äänestäjän tunnistamiseksi
- isompi ja pienempi kirjekuori

Täytetty äänestyslippu suljetaan pienempään kirjekuoreen ja tämä sekä ilmoituslomake äänestäjän nimestä suljetaan suurempaan kirjekuoreen. Kirjekuori toimitetaan vaalitoimikunnalle postitse tai muulla luotettavalla tavalla.

Mikäli postiäänestyksen lisäksi vaalit järjestetään varsinaisella äänestyspaikalla, on postiäänestyksen päätyttävä niin ajoissa, että äänioikeuden jo käyttäneet voidaan merkitä vaaliluetteloon ennen kuin vaalin toimittaminen varsinaisella äänestyspaikalla aloitetaan.

7. VAALIN TULOS

Vaalitoimikunta ilmoittaa tuloksen työnantajalle ja PAMIin sekä KEY:hyn. Työnantaja ilmoittaa työsuojeluvaltuutetuiksi valittujen nimet ja toimipaikan Työturvallisuuskeskukseen.